

§ 172

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Rantasen ym. talousarvioaloitteesta omaishoidon tuen vapaapäivien omavastuumaksujen poistamiseksi

HEL 2020-003280 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Rantasen ja viiden muun valtuutetun talousarvioaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Valtuutetut katsovat, että omaishoitajat tekevät arvokasta työtä hoitamalla hoivan tarpeessa olevia ihmisiä kotona. Samalla säästyy paljon veronmaksajien rahoja. Valtuutetut esittävät samalla, että Helsingin kaupunki osoittaa omaishoitajien arvostusta myös teoilla ja poistaa omaishoidon vapaista perittävät omavastuumaksut.

Omaishoidon tuen lakisääteisten vapaapäivien omavastuuosuuden poistosta koituisi kaupungille noin 390 000 euron vuotuinen tulomenetyks. Omaishoidon tuen niin sanottujen harkinnanvaraisten vapaapäivien omavastuuosuuden poisto aiheuttaisi kaupungille noin 654 000 euron vuotuisen tulomenetyksen. Yhteensä tulomenetyks olisi noin 1,05 miljoonaa euroa vuosittain.

Toimialan uudistukset toteutetaan talousarvion puitteissa. Ehdotuksen sisältämää tulomenetystä kaupungille ei ole sisällytetty toimialan vuoden 2021 talousarvioehdotukseen, eikä sosiaali- ja terveyslautakunta kannata yleistä omaishoidon tuen vapaapäivien maksuttomuutta.

Kunnan kanssa sopimuksen tehneillä omaishoitajilla on omaishoitolain (937/2005) 4 §:n 1 momentin mukaan oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Ympäri vuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin hoitoon sidotuilla omaishoitajilla on oikeus vähintään kolmeen vapaavuorokauteen kuukaudessa. Jatkossa näistä käytetään termiä lakisääteiset vapaapäivät.

Kunnallisten sosiaali- ja terveyspalveluiden enimmäismaksut määritellään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) ja asetuksessa (912/1992). Omaishoidon tuen lakisääteisten vapaapäivien omavastuuosuudet tarkistetaan joka toinen vuosi ja ne ovat sidottu kansaneläkeindeksiin.

Omaishoitoperheet käyttävät lakisääteisten vapaapäivien lisäksi myös niin sanottuja sosiaalihuoltolain 1301/2014) 11 §:n mukaisia harkinnan-

varaisia vapaapäiviä, jolloin perheet maksavat niistä kulloinkin lautakunnan vahvistamat palvelukohtaiset asiakasmaksut.

Valtuutettujen tekemästä talousarvioaloitteesta ei käy ilmi tarkoitetaan-ko siinä lakisääteisten vai niin sanottujen sosiaalihuoltolain mukaisten harkinnanvaraisten vapaapäivien omavastuuosuudesta luopumista, joten niitä on seuraavassa käsitelty erikseen.

Vuonna 2019 omaishoidon lakisääteisten vapaapäivien aikaista hoitoa annettiin 33 963 vuorokautta. Omaishoitajan omavastuuosuus on 11,40 euroa/vuorokausi vuonna 2020. Mikäli omaishoidon tuen lakisääteisten vapaapäivien omavastuuosuudesta luovuttaisiin, koituisi tästä kaupungille noin 390 000 euron tulojen menetys vuosittain.

Vuonna 2019 omaishoitajat käyttivät niin sanottuja harkinnanvaraisia vapaapäivävuorokausia arviolta noin 22 000 vuorokautta. Omaishoitoperheen maksama omavastuu vaihtelee sen mukaan, onko hoitoyksikkö palveluasumisen vai laitoshoidon yksikkö. Kustannuslaskelmassa on käytetty palveluasumisen asiakasmaksua, joka on 29,70 euroa/vuorokausi vuonna 2020. Mikäli luovuttaisiin harkinnanvaraisten vapaapäivien omavastuuosuudesta, koituisi tästä noin 654 000 euron tulojen menetys vuosittain.

Omaishoitoperheiden tukemiseksi on myös maksuttomia palveluja. Muun muassa lakisääteisen lomapäivien vaihtoehtona olevasta omaishoidon tuen vapaan tuntikorvauksesta, kotiavustajapalvelun tai sijaisomaishoitajan käytöstä ei makseta omavastuuosuutta. Omaishoidon toimintakeskusten palvelut ovat omaishoitoperheille myös pääsääntöisesti maksuttomia.

Perhe voi aina hakea maksun alennusta tai maksun perimättä jättämistä, mikäli omavastuuosuuden maksaminen vaarantaa perheen taloudellisen tilanteen tai omaishoidon jatkumisen.

Sosiaali- ja terveystoimiala on pyrkinyt tukemaan omaishoitajia kehittämällä omaishoidon tuen palveluja viime vuosina siten, että kaikille perheille löytyisi omaishoitoa parhaiten tukevia palveluja. Kehittämistyö jatkuu myös vuonna 2021.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Omaishoidon tukea toteutetaan sosiaali- ja terveystoimialalla lautakunnan hyväksymien kriteerien ja yhteisesti sovittujen toimintaperiaatteiden mukaisesti. Jokaisen perheen tilanne on kuitenkin erilainen ja omaishoidon tuen päätökset tehdään kunkin perheen tilanteeseen perheiden. Asiakasmaksujen osalta voidaan osa tai kaikki maksuista koh-

tuullistaa tai poistaa tilanteessa jossa maksut vaarantavat perheen toimeentulon tai omaishoidon tuen jatkumisen."

Käsittely

Vastaehdotus 1:

Jäsen Alekski Niskanen: Muutetaan lausunnon kolmas kappale kuulumaan seuraavasti: "Toimialan uudistukset toteutetaan talousarvion puitteissa. Ehdotuksen sisältämää tulomenetystä kaupungille ei ole sisällytetty toimialan vuoden 2021 talousarvioehdotukseen. Sosiaali- ja terveyslautakunta kehottaa kuitenkin pitämään vapaapäivien maksuttomuuden yhtenä vaihtoehtona tukea omaishoitajia konkreettisesti erityisesti lakisääteisten vapaapäivien osalta."

Kannattaja: jäsen Katju Aro

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Alekski Niskanen)

Jaa-äännet: 10

Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Pia Hytönen, Maritta Hyvärinen, Kati Juva, Seija Muurinen, Touko Niinimäki, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Katju Aro, Sandra Hagman, Alekski Niskanen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Jäsen Alekski Niskasen vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 3 - 10.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsen Alekski Niskanen jätti lausunnosta eriävän mielipiteen tekemänsä vastaehdotuksen mukaisin perusteluin.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482

22.09.2020

Asia/11

seja.meripaasi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, omaishoitajien vapaapäivät maksuttomiksi, Rantanen Mari

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Mari Rantasen ja viiden muun valtuutetun talousarvioaloitteesta omaishoidon tuen vapaapäivien omavastuumaksujen poistamiseksi.

Lausuntoa on pyydetty 23.9.2020 mennessä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seja.meripaasi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, omaishoitajien vapaapäivät maksuttomiksi, Rantanen Mari

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.09.2020 § 153

HEL 2020-003280 T 00 00 03

Lausunto

22.09.2020

Asia/11

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

15.09.2020 Pöydälle

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle puheenjohtaja Sanna Vesikansan ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seja.meripaasi(a)hel.fi